

Triduo ante Pascha

lectionarium
ad horas tenebras

VŠEOBECNÉ POKYNY

Pro 4.–9. čtení temných hodiněk jsou na výběr čtyři řady čtení. Protože se však některé texty vyskytují ve více řadách, je třeba zvolit jednu řadu čtení pro celé triduum.

Tyto čtyři řady jsou převzaté z následujících pramenů:

- A. Officium Hebdomadæ Sanctæ iuxta ritum O.P., ed. Fernández, 1965*
- B. Breviarium Romanum, ed. 1960*
- C. Liturgie hodin, vydání pro potřebu dominikánského řádu, II. díl, 2002*
- D. Bouchet OP, Jean-René, Lectionnaire pour les dimanches et les fêtes, Cerf, Paris, 1994*

Řady A a D nabízejí čistě patristická čtení, v řadách B a C je jeden noční novozákonní a jeden patristický. Ve všech případech je v každém noční jedno dlouhé čtení, rozdělené na tři části.

V případě řad A a B byl pracovní překlad pořízen z latiny, v případě řady D z francouzštiny, s přihlédnutím k užívanému liturgickému překladu Písma svatého v případě biblických citací či parafrází. U řady C byla dlouhá čtení rozdělena na tři části.

ŘADA A

podle dominikánské liturgie

ZELENÝ ČTVRTEK

4. čtení

(Sermo 7 de Passione)

Kázání svatého Lva, papeže

Nejmilejší, když začínáme pojednávat o utrpení Páně, chápeme, že božím úradkem bylo ustanoveno, aby svatokrádežní vůdcové židů a bezbožní kněží, kteří ve své zuřivosti proti Kristu již předtím často hledali příležitost, se nechopili možnosti uskutečnit svůj záměr nikdy jindy, než při velikonoční slavnosti. Bylo totiž třeba, aby se zjevně naplnilo to, co bylo již dlouho předtím přislíbeno a jednou obětí se naplnila mnohost různých obětí.¹ Aby tedy stíny ustoupily tělu a obrazy nahradila přítomnost pravdy, starodávný obřad je nahrazen novou svátostí. Oběť přechází v hostii a a krví je odstraněna krev. A slavnost předepsaná Zákonem je naplněna, jsouc přeměněna. ¶

¹Srov. Žid 10,11-12.

5. čtení

Na začátku velikonoční slavnosti se totiž společně smlouvají k zločinu ti, kteří měli zdobit chrám, čistit nádoby a zajišťovat oběti, aby jednak nepochopili nová mystéria, jednak znesvětili ta stará. Když zajišťovali, aby ve svatý den nenastaly nepokoje, nešlo jim o slavnost, nýbrž o zločin. Nebáli se, aby lid nezhrěšil, ale aby Kristus neunikl. Ježíš přitom, jistý si svým úradkem, završoval starou smlouvu, a zakládal novou Paschu. A když se v Kaifášově atriu řešilo, jak by měl být Kristus zabit, on ustanovil svátost svého těla a své krve a učil, jaká oběť by se měla Bohu předložit, když totiž ani zrádce nevyhnal, aby ukázal, že není vyveden z míry žádným bezprávním. ¶

6. čtení

Ostatně když řekl: „*Jeden z vás mě zradí*“¹, ukázal, že je mu známo smýšlení jeho zrádce. Neuvedl bezbožníka do rozpaků hrubou či otevřenou výtkou, ale přiblížil se mu jemným a tichým napomenutím, aby lítost snáze napravila toho, na koho nezapůsobilo žádné odvržení. Proč jsi, nešťastný Jidáši, nevyužil takové laskavosti? Hle, Pán šetří tvoji opovázlivost, Kristus na tebe neukazuje nikomu než tobě samému, tvé jméno ani tvá osoba není odhalena, pouze hlubiny tvého srdce jsou dotčeny slovem pravdy a milosrdenství. Není ti odmítnuta ani čest apoštolského úřadu ani podíl na svátostech. Shovívavost zve, spása tluče: vzpamatuj se, odlož zášť a nabuď smyslů. Život tě volá znovu k životu.

¹Mt 26,21.

7. čtení

(Hom. 1 de prodicione Iudæ)

Kázání svatého Jana Zlatoústého

Vyšel ven,¹ praví Písmo. Nebyl pozván od starších lidu, ale vyšel sám od sebe. Jeden z dvanácti. Bylo ještě sedmdesát dalších učedníků, ale těm nebyly svěřeny vnitřní věci. Toto byla královská družina. Z tohoto sboru Jidáš vystoupil. Jidáš Iškariotský. Proč mi říkáš jeho původ? Kéž by jen i jeho samého bylo dovoleno neznat. A řekl jim: „*Co mi dáte, když vám ho zradím?*“² Ó krutosti. Řekni, jaká je příčina zrady? Snad že ti dal moc nad demony, že tě uschoptil pomáhat nemocným, že ses naučil křísit mrtvé?³ Ó slovo nezměrné pýchy. Vydáváš toho, který všechno zachovává, který poroučí démonům, jehož poslouchá moře, kterému jsou podřízeny veškeré mocnosti.

¹Mt 26,14. ²Mt 26,15. ³Mt 10,1.

8. čtení

Když Jidáš jednal o vydání Ježíše, učedníci říkají: „*Kde chceš abychom ti připravili velikonočního beránka?*“¹ Hleď na učedníky, hleď na učedníka. Tito mají starosti s přípravou, tento vystupuje jako kupec s Pánovou krví. Onu židovskou Paschu zajisté připravovali učedníci. Tuto však, jež náleží nám, ustanovil sám Kristus. A řekl: „*Toto je mé tělo, které se za vás vydává. Toto je má krev, která se prolévá za mnohé.*“² Ó Kristovo

milosrdenství. Ó Jidášova pomatenosti. On o něm smlouval, aby jej prodal. Krev, kterou prodal, mu Kristus nabízel, aby dosáhl odpuštění hříchů, kdyby nechtěl být bezbožným. Neboť si zasloužil sdílení oběti a Kristus mu umyl nohy, aby neměl omluvu pro svoji zlobu.

¹Mt 26,17. ²Srov. Mk 14,24; Lk 22,19.

9. čtení

Již ale přistupme ke strašlivému stolu, s povinnou úctou, s odpovídající bdělostí. Příhodný čas k tomu zve.¹ Ať se zde nenajde žádný Jidáš, žádný nenávislný ať nepřistupuje. Ani zákeřnosti ať nikdo neukrývá v mysli. Žádný falešník ať nepřistupuje, žádný s přebarveným duchem. Ať je čistá mysl, ať je čisté smýšlení, neboť i oběť je čistá.² Náš Pán totiž, když měl odnést přijaté tělo z našich očí a vnést je mezi hvězdy, zasvětil v tomto dni svátost svého těla a své krve, aby ona věčná oběť žila v památce a vždycky byla přítomná v milosti.³ Když tedy přistupuješ k úctyhodnému oltáři, měj ve víře ohled na posvátné tělo a krev svého Boha, obdivuj je v úctě a v mysli se ho dotýkej, rukou srdce je uchop a vnitřní chutí přijmi. ¶

¹2 Kor 6,2. ²Srov. 1 Kor 11,28-29 ³Srov. 1 Kor 11,23-26.

VELKÝ PÁTEK

4. čtení

(Sermo 8 de Passione)

Kázání svatého Lva, papeže

Když Pán slovy své modlitby prohlásil, že je v něm nejvyšš pravdivě a plně přítomna jak lidská, tak Boží přirozenost, ukázal, v čem mělo původ to, že nechtěl trpět, a v čem to, že chtěl. Zahnav úzkost slabosti a posilniv velkodušnost ctnosti, navrátil se k rozhodnutí svého věčného záměru. Dávlovi, jenž běsnil prostřednictvím židovských představených, se postavil v podobě služebníka nedotčeného hříchem, aby se o záležitost všech jednalo skrze toho, v němž jediném byla lidská přirozenost bez viny. Synové temnot se tedy vrhli proti světlu, a ačkoli užili loučí a lamp, neunikli noci své nevěry. Zajímají toho, který chce být zadržen, vlečou toho, jenž chce být vlečen, čemuž kdyby se chtěl

bránit, bezbožné ruce by nic nezmohly.¹ Ale vykoupení světa by bylo narušeno a nedotčen by nebyl nikoho spasil ten, který měl zemřít pro spásu všech. ¶

¹Srov. Mt 26,53.

5. čtení

Tedy k Annášovi, tchánovi Kaifášově, a posléze ke Kaifášovi je přiveden, a po šilených řečech pomlouvačů je přiveden k výslechu před Pilátem. Jeho žalobci, zanedbávající Božího práva, předstírali oddanost římským zákonům a žádali spíše vykonavatele zuřivosti než rozhodčího v soudní záležitosti. Představili totiž Ježíše spoutaného tvrdými uzly, fackami a ranami hojně zbitého, poplivaného, křikem již předem odsouzeného, aby Pilát neměl odvalu osvobodit toho, jehož záhubu si všichni přáli. Ostatně když jej soudce prohlašuje nevinným, sám nás poučuje, že ani v žalovaném nenalezl vinu,¹ ani ve svém rozsudku nezachoval stálost. Když jej však chtěl osvobodit, začali křičet: „*Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři.*“² Nerozvázně ses, Piláte, zalekl. Jméno králů by bylo hrozné, jen kdyby bylo odkryto shánění zbraní, shromažďování bohatství, vojenské oddíly. ¶

¹Srov. Jan 19,6. ²Jan 19,12.

6. čtení

Proč necháváš obviňovat, ó Piláte, z touhy po moci toho, který vynikal zvláštní naukou o pokoře? Neprotiřečil římským zákonům, podstoupil sčítání lidu, zaplatil didrachmu. Nebránil daním, ustanovil, že to co je císaře, se má dát císaři,¹ zvolil si chudobu, doporučoval poslušnost, hlásal mírnost. Toto neznamena bojovat proti císaři, nýbrž mu pomáhat. Nicméně, aby se výtky židů nejevily naprosto prázdné, zkoumej podrobněji, prokurátore, co je známo o dílech Pána Ježíše, co je potvrzeno o jeho moci. Slepým dal zrak, hluchým sluch, chromým chůzi, němým řeč.² Horečky odstraňoval, z bolestí osvobozoval, demony vyháněl, mrtvé oživoval. Ať tedy židé vytýkají tuto moc, vyslovíce ústy to co drží v srdci. Proč pomlouvají pozemská díla ti, kdo pronásledují nebeská? ¶

¹Lk 20,25. ²Lk 7,22.

7. čtení

(*Sermo 8 de Passione*)

Kázání svatého Lva, papeže

Zločin židů překračuje zajisté Pilátovo provinění, těch, kteří jej, poděšeného jménem císaře, přiměli k vykonání svého zlého záměru. Ale ani Pilát neunikl vině, protože upustil od vlastního soudu a podílel se na cizím zločinu. Dovolil Ježíše zneuctit výsměchem a týrat urážkami; zbičovaného, korunovaného trním a oděného do posměšného pláště jej vystavil pohledu pronásledovatelů. Pilát se domníval, že obměkčí ducha jeho nepřátel, aby nepokládali za nutné dále pronásledovat toho, kterého viděli tolika způsoby poníženého; že jejich nenávisť bude nasycena.¹ Ale když se vznítil hněv křičícího davu, obdrželi ke svému zavržení to, co zatvrzele vyžadovali.² A tak byl Pán vydán vůli zuřících, výsměchu královské hodnosti, odsouzený nést své utrpení, aby se naplnilo slovo: „*Jeho vláda je na jeho rameni.*“³ S nádherným leskem nesl trofej svého triumfu a přinesl všem královstvím spasitelné a klanění hodné znamení. ¶

¹Srov. Jan 19,5. ²Srov. Jan 19,16. ³Iz 9,6 (Vulg.).

8. čtení

V davech jdoucích s Ježíšem se našel jistý Šimon Kyrénský,¹ na nějž bylo přeneseno dřevo utrpení, aby se tak předznamenala víra národů, jimž Kristův kříž neměl být zahanbením, nýbrž slávou. Nebyl však ukřižován v chrámě ani uvnitř hradeb města, nýbrž mimo tábor,² aby když končila mystéria starých obětí, nová oběť byla ustanovena na novém oltáři a Kristův kříž nebyl oltářem chrámu, nýbrž světa. Když je tedy Kristus skrze kříž vyvýšen, nechť se pohledu myslí neukazuje jen onen zjev, který byl v očích bezbožných, jimž bylo skrze Mojžíše řečeno: *A tvůj život bude viset před tvýma očima, a budeš se děsit ve dne v noci a nebudeš si jist životem,*³ nýbrž náš rozum ať přijímá čistým srdcem slávu kříže, zářící na nebi i na zemi, a ať vidí to co řekl Pán: „*Nyní nastává soud nad světem, nyní bude vládce tohoto světa vypuzen. A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny k sobě.*“⁴ ¶

¹Mt 27,32. ²Srov. Žid 13,12. ³Dt 28,66 (Vulg.). ⁴Jan 12,31-23.

9. čtení

Obdivuhodná je moc Kristova kříže, nevýslovná je sláva jeho utrpení! V kříži je místo Kristova soudu, odsouzení světa i moc Ukřižovaného. Přitáhl jsi, Pane, všechno k sobě, když celý svět pochopil smysl tvého vyznání hodného majestátu. Přitáhl jsi, Pane, všechno k sobě, když všechny živly pronesly jediný rozsudek k prokletí židovské zvrhlosti: když při zatmění nebeských světél země začala trást, veškeré tvorstvo odmítlo sloužit bezbožným.¹ Přitáhl jsi, Pane, všechno k sobě: když se při roztržení chrámové opony přítomnost tvé svatosti odstoupila od nehodných velekněží, aby se obraz obrátil v pravdu, proroctví v naplnění, Zákon v Evangelium. Přitáhl jsi, Pane, všechno k sobě; to, co se v jediném židovském chrámě konalo v nejasných náznacích, měl všude slavit zbožný lid všech národů v nezastřené plnosti svátosti. ¶

¹Srov. Mt 27,45.51-53

BÍLÁ SOBOTA

4. čtení

(In psalmum 63, ad 7. versum)

Z traktátu svatého biskupa Augustina o žalmech

Prohlédne ho ten, jenž vidí na dno, do hlubiny člověkova srdce.¹ Říkají si: „Kdo nás může vidět?“² Selhaly jejich utajené záměry. Člověk prohlédl tyto záměry a strpěl být zadržen jako člověk. Nebyl by totiž zadržen, ne-li jako člověk, ani viděn, ne-li jako člověk, ani zbit, ne-li jako člověk, ani by nebyl ukřižován a nezemřel by, ne-li jako člověk. Člověk tedy přistoupil ke všem těm utrpením, která by proti němu neměla žádnou moc, kdyby nebyl člověkem. Ale kdyby on nebyl člověkem, člověk by nebyl osvobozen. Prohlédl utajené hlubiny člověkova srdce, navenek jako pouhý člověk, uvnitř sloužil Bohu. Ukryl způsob bytí Boha, v němž je roven Otci a vzal na sebe způsob bytí služebníka, v němž je menší než Otec.³ ¶

¹Žl 63,7. ²Žl 63,6. ³Srov. Flp 2,6-8.

5. čtení

Utajené záměry vedly starší lidu až k tomu, aby postavili stráž ke hrobu, i když už Pán byl mrtev a pohřben. Řekli totiž Pilátovi: „*Ten podvodník...*“ Tímto jménem byl nazýván Pán Ježíš Kristus, k útěše svých služebníků, až budou i oni nazýváni podvodníky. Řekli tedy Pilátovi: „*Ten podvodník ještě zaživa prohlásil: ‚po třech dnech vstanu z mrtvých.‘ Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: ‚Vstal z mrtvých.‘ Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.*“ Pilát jim odpověděl: „*Tady máte stráž. Jděte a zajistěte hrob, jak uznáte za dobré.*“ Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.¹

¹Mt 27,63-66.

6. čtení

Postavili stráž ke hrobu. Otrásla se země, Pán vstal. Kolem hrobu se udály takové zázraky, že i vojáci, kteří přišli jako strážníci, by se stali svědky, kdyby jen chtěli pravdivě zvěstovat. Avšak ona hamižnost, která uchvátila Kristova učedníka, uchvátila i strážce hrobu. Dáme vám peníze, a řekněte, že když jste spali, přišli jeho učedníci a odnesli ho.¹ Vskutku selhaly utajené záměry. Co jsi to řekla, ó nešťastná chytrosti? Což jsi zcela neopustila světlo Božího úradku a neponožila se do hlubin lstivosti, že říkáš: „*Říkejte: ‚V noci přišli jeho učedníci a ukradli ho, zatímco my jsme spali.*““² Přivoláváš spící svědky? Vskutku ty sama jsi usnula, jestliže jsi selhala při zkoumání takové věci.

¹Srov. Mt 28,12-13. ²Mt 28,13.

7. čtení

(Sermo 9 de Passione)

Kázání svatého Lva, papeže

Nejmilejší, když byl završen Spasitelův triumf, a dovršena veškerá zaslíbení, která zvěstoval Starý zákon, kéž skučí tělesný žid, ale ať se raduje duchovní křesťan. A slavnost, která se oněm obrátila v noc, ať se nám třpytí světlem. Neboť tentýž Kristův kříž je slávou věřících a trestem nevěřících.¹ Ačkoli totiž vztek pronásledovatelů proti Pánu slávy nevykonal nic jiného, než přišernou krutost a tvrdá muka, přesto je

těm, kdo jsou tímto Pánovým utrpením vykoupeni, pravdivěji a spravedlivěji důvodem radosti než nářků. ¶

¹Srov. 1 Kor 1,18.

8. čtení

Strach učedníků byl tehdy omluvitelný, a jejich zdrcenost není hříchem nevěry. Když se židé a jejich vůdci shromáždili ke zločinu, nejvyšší nadutost těch tučných býků a nestoudná divokost býčků zuřila, když se šilenství zuřivě řvoucích šelem před očima ovcí dožadovalo krve spravedlivého Pastýře, když konečně i on sám, který přišel, aby trpěl, kvůli společenství naší přirozenosti říkal: „*Má duše je smutná až k smrti.*“¹ ¶

¹Mt 26,28.

9. čtení

Nyní však po přijetí slabosti je oslavena moc ctnosti. Velikonoční slavnost nemá být zatemněna žádným zármutkem věřících, a průběh událostí si máme připomínat beze smutku, když totiž Pán tak využil zloby, aby skrze zločinný úmysl byla naplněna vůle smilovávajícího se. Jestliže totiž při vyjití Izraele z Egypta byla krev beránka ustanovením svobody, a posvátnou byla učiněna slavnost, která obětováním zvířete odvrátila hněv zhoubce,¹ jak velká musí být radost v národech křesťanských, kvůli kterým všemohoucí Otec neušetřil svého Syna, ale vydal ho za nás za všechny,² aby se zabitím Krista stala Pascha jedinou a pravou obětí,³ jíž nebyl vyveden jeden národ z nadvlády faraona, ale celý svět z ďáblova zajetí. ¶

¹Srov. Ex 12,13. ²Řím 8,32. ³Srov. Žid 10,12.

ŘADA B

podle římského breviáře

ZELENÝ ČTVRTEK

4. čtení

(In Psalmum 54, ad 2. versum)

Z traktátu svatého biskupa Augustina o žalmech

*Nakloň, Bože, sluch k mé modlitbě, nestraň se mých úpěnlivých proseb, slyš mě pozorně a vyslyš mě.*¹ To jsou slova člověka stísněného, ustara-
ného, v soužení. Trpící se mnoho modlí v touze být vysvobozen od zla.
Je ale třeba vidět, v jakém zlu se nachází. A když to začne říkat, sezná-
váme, že jsme tam i my, abychom s ním sdíleli jeho utrpení a spojili se
s ním v modlitbě. *Zarmoucen jsem, praví, a rozrušen ve svém výcviku.*²
Kde je zarmoucen? Kde rozrušen? Říká, že ve svém výcviku. Připo-
míná špatné lidi, kteří jej trápí a toto trápení od špatných lidí nazývá
svým výcvikem. Nemyslete si, že špatní jsou na světě zbytečně a že Bůh
z nich neučiní nic dobrého. Každý špatný žije buď proto, aby byl napra-
ven, nebo proto, aby byl skrze něj cvičen dobrý. ¶

¹Žl 54,2-3. ²Žl 54,3 (Vulg.).

5. čtení

Kéž by se tedy ti, kteří nás nyní cvičí, obrátili, a byli cvičeni spolu s námi!
Přesto však, dokud jsou v takovém stavu, že nás cvičí, nemějme k nim
nenávist. Nevíme totiž, zda někdo z nich setrvá ve své špatnosti až do
konce. Velmi často, když se domníváš nenávidět nepřítele, nenávidíš
bratra a nevíš o tom. O ďáblu a jeho andělech víme z Písma, že jsou
určení k věčnému ohni.¹ Jen u nich není naděje na nápravu. Proti nim
vedeme skrytý zápas, ke kterému nás vyzbrojuje apoštol slovy: *Vede-
me přece zápas ne proti nějaké obyčejné lidské moci, ale proti knížatům
a mocnostem, proti těm, kdo mají svou říši tmy v tomto světě.*² Ne abys
to snad chápal tak, že by jejich vláda znamenala, že démonům náleží
řízení nebe a země. Svět, kterému vládnou, je říší tmy, svět milovníků

tohoto světa, svět bezbožných a nespravedlivých. Vládnu světu, o kterém říká evangelium: *ale svět ho nepoznal.*³ ¶

¹Mt 25,41. ²Ef 6,12. ³Jan 1,10.

6. čtení

*Ve městě vidím nespravedlnost a sváry.*¹ Buď pozorný k slávě kříže samého. Onen kříž, jež dříve nepřátelé uráželi, je již upevněn v čele králů. Účinek prokázal moc: podřídil si svět nikoli železem, nýbrž dřevem. Dřevo kříže se nepřátelům zdálo být hodné urážek; když stáli před tím dřevem, pokyvovali hlavou a říkali: „*Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže.*“² Ježíš vztahoval ruce k lidu nevěřícímu a vzpurnému. Je-li totiž spravedlivý ten, kdo žije z víry,³ nespravedlivý je ten, kdo nemá víru. Když je zde řeč o nespravedlnosti, rozuměj nevěru. Pán tedy viděl ve městě nespravedlnost a sváry, vztahoval své ruce k lidu nevěřícímu a odporujícímu. A přesto říkal: „*Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.*“⁴ ¶

¹Žl 54,10 (Vulg.). ²Mt 27,40. ³Srov. Řím 3,21-26; Ga 2,16 aj. ⁴Lk 23,33.

7. čtení

Z prvního listu sv. apoštola Pavla Korintňanům (1Kor 11,17-34)

Nemohu chválit, že když se scházíte, je to spíše ke škodě než k užítku. Předně slyším, že když se shromažďujete v církevní obci, oddělujete se jedni od druhých, a zčásti tomu věřím. Nedá se tomu vyhnout, že mezi vámi dojde i k rozštěpení. Tak se alespoň ukáže, kteří z vás jsou opravdu dobří. Když se tedy scházíte už to není večere, jak ji ustanovil Pán. Každý si totiž bere, co si přinesl k jídlu, takže potom jeden má hlad, a druhý je napilý. Copak nemáte dost domů, kde byste se mohli najíst a napít? Či pohrdáte církevní obcí Boží, že zahanbujete ty, kdo nic nemají? Co vám na to mám říci? Pochválit vás? V tomhle vás pochválit nemohu. ¶

8. čtení

Co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, rozlámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás vydává. To čiňte na mou památku.“ Podobně

vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, čiňte to na mou památku.“ Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde. ¶

9. čtení

Kdo by tedy jedl chléb Páně nebo pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně. Proto musí člověk sám sebe zkoumat, a tak ať chléb jí a z kalicha pije. Kdo totiž jí a pije, a tělo Páně nerozlišuje od obyčejného chleba, jí a pije si odsouzení. Proto je mezi vámi tolik nemocných a churavých a mnoho jich už umřelo. Kdybychom se sami správně posuzovali, nebyli bychom trestáni. Ale když nás Pán trestá, je to k naší nápravě, abychom nebyli odsouzeni s tímto světem. Proto, moji bratři, když se scházíte k jídlu, čekejte jedni na druhé. Má-li kdo hlad, ať se nají doma, abyste se nescházeli k potrestání. Ostatní věci pak zařídím až přijdu. ¶

VELKÝ PÁTEK

4. čtení

(In Psalmum 63, ad versum 2.)

Z traktátu svatého biskupa Augustina o žalmech

*Dej mi úkryt před ničemnou smečkou, dorážením těch, kdo pášou křivdy.*¹ Pohledme na Krista, naši hlavu. Mnozí mučedníci vytrpěli velké soužení, nikdo však nevyzařuje tak, jako hlava mučedníků. Na něm lépe vidíme, co mučedníci zakusili. Byl ochráněn před ničemnou smečkou, jsa chráněn Bohem. Jeho tělo bylo chráněno samotným Synem a také člověkem, jímž se oděl, neboť je synem člověka i Synem Božím. Syn Boží kvůli přirozenosti Boha, syn člověka kvůli přirozenosti služebníka, měl v moci dát svůj život a přijmout jej. Co mu mohli nepřátelé učinit? Zabili tělo, duši nezabili. Nestačilo by tedy, aby Pán povzbuzoval mučedníky slovem, kdyby je neupevnil také příkladem. ¶

¹Žl 54,3.

5. čtení

Víte, jaká to byla ničemná smečka Židů, jak doráželi ti, kdo pášou křivdy. O jakou křivdu se jedná? Chtěli zabít Pána Ježíše Krista. „*Ukázal jsme vám mnoho dobrých skutků,*“ praví, „*Pro který z nich mne chcete zabít?*“¹ Snesl všechny jejich nemocné, uzdravil všechny jejich choré, kázal jim nebeské království, nemlčel o jejich neřestech, aby se jim znechutily spíše ony, a ne lékař, jímž byli uzdravováni. Nevděční vůči všemu tomuto jeho léčení, jako pomatení velkou horečkou, běsnící proti lékaři, který je přišel léčit, vymysleli plán jeho záhuby. Jako by chtěli vyzkoušet, zda je skutečně člověk, který může zemřít, anebo zda je nad lidmi a nedovolí svoji smrt. Jejich slovo rozpoznáváme v moudrosti Šalomounově: *Odsudme ho k potupné smrti, vždyť se mu, jak říká, dostane navštívení.*² *Je-li to skutečně Syn Boží, ať jej Bůh osvobodí.*³ ¶

¹Srov. Jan 10,32. ²Mdr. 2,20. ³Srov. Mt 27,43.

6. čtení

*Jazyky si brousí jako meče.*¹ Ať Židé neříkají: Nezapomněli jsme Krista. Proto jej totiž dali soudit Pilátovi, aby se zdáli být zproštěni jeho smrti. Neboť když jim Pilát řekl: „Zabijte ho vy sami“, odpověděli: „*My nemáme právo nikoho popravit.*“² Nespravedlnost svého zločinu chtěli přenést na soudce-člověka, ale cožpak oklamali soudce-Boha? To, co udělal Pilát, bylo významnou účastí na zločinu. Ale ve srovnání s nimi má mnohem menší vinu. Snažil se totiž, jak mohl, aby jej z jejich rukou vysvobodil, neboť proto jej před ně předvedl zbičovaného. Nezbičoval Pána z nepřátelství, nýbrž aby uspokojil jejich zuřivost, aby se obměkčili a přestali toužit po jeho smrti, když by jej viděli zbičovaného.³ Ale když neustali, víte, že si umyl ruce a řekl, že nemá vinu na jeho smrti.⁴ Udělal to však. Je-li však vinen, neboť to udělal, byť proti své vůli, jsou snad nevinní ti, kdo jej nutili, aby to udělal? V žádném případě. Pilát nad Ježíšem pronesl rozsudek a odsoudil jej k ukřižování, a jakoby on sám jej zabil. I vy, ó Židé, jste jej zabili. Jak? Mečem jazyka. Nabrousili jste si totiž vaše jazyky. A kdy jste udeřili, ne-li tehdy, když jste zvolali: „*Ukřižuj ho! Ukřižuj!*“⁵? ¶

¹Žl 63,4. ²Jan 18,31. ³Srov. Jan 19,5. ⁴Mt 27,24. ⁵Jan 19,6.

7. čtení

Z listu Židům

(Žid 4,11 – 5,10)

Pospěšme si tedy, abychom vešli na to místo odpočinku; ať nikdo nepodlehne takovému příkladu neposlušnosti. Boží slovo je plné života a síly, ostřejší než každý dvojsečný meč: proniká až k rozdělení duše a ducha, kloubů a morku, a pronáší soud i nad nejvnitřnějšími lidskými myšlenkami a hnutími. Není tvora, který by se před Bohem mohl ukrýt, před jeho očima je všechno nahé a odkryté a jemu se budeme zodpovídat. ¶

8. čtení

Máme vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Ježíš, Boží Syn. Proto se pevně držíme svého vyznání. Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci. Každý velekněz je brán z lidu a bývá ustanoven pro lid v jeho záležitostech u Boha, aby podával dary a oběti za hříchy. Protože sám je stejně podroben slabosti, je schopen cítit s chybujícími a bloudícími. A proto musel podávat oběti za hřích sám za sebe jako za ostatní lidi. ¶

9. čtení

Nikdo si však nemůže tu důstojnost vzít sám, nýbrž musí být povolán od Boha jako Áron. Tak si ani Kristus nepřisvojil slávu velekněžství sám, ale dal mu ji ten, který mu řekl:

„Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil;“¹

jak říká i na jiném místě:

„Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchizedechova.“²

V době, kdy jako člověk žil na zemi, přednesl s naléhavým voláním a se slzami vroucí modlitby k tomu, který měl moc ho od smrti vysvobodit, a byl vyslyšen pro svou úctu k Bohu. Ačkoli to byl Syn Boží, naučil se svým utrpením poslušnosti. Když tak dokonal své dílo, stal se příčinou

věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají. Byl od Boha prohlášen veleknězem podle řádu Melchizedecheva. ¶

¹Žl 2,7. ²Žl 109,4.

BÍLÁ SOBOTA

4. čtení

(In psalmum 63, ad 7. versum)

Z traktátu svatého biskupa Augustina o žalmech

Prohlédne ho ten, jenž vidí na dno, do hlubiny člověkova srdce.¹ Říkají si: „Kdo nás může vidět?“² Selhaly jejich utajené záměry. Člověk prohlédl tyto záměry a strpěl být zadržen jako člověk. Nebyl by totiž zadržen, ne-li jako člověk, ani viděn, ne-li jako člověk, ani zbit, ne-li jako člověk, ani by nebyl ukřižován a nezemřel by, ne-li jako člověk. Člověk tedy přistoupil ke všem těm utrpením, která by proti němu neměla žádnou moc, kdyby nebyl člověkem. Ale kdyby on nebyl člověkem, člověk by nebyl osvobozen. Prohlédl utajené hlubiny člověkova srdce, navenek jako pouhý člověk, uvnitř sloužil Bohu. Ukryl způsob bytí Boha, v němž je roven Otci, a vzal na sebe způsob bytí služebníka, v němž je menší než Otec.³ ¶

¹Žl 63,7. ²Žl 63,6. ³Srov. Flp 2,6-8.

5. čtení

Utajené záměry vedly starší lidu až k tomu, aby postavili stráž ke hrobu, i když už Pán byl mrtev a pohřben. Řekli totiž Pilátovi: „*Ten podvodník...*“ Tímto jménem byl nazýván Pán Ježíš Kristus, k útěše svých služebníků, až budou i oni nazýváni podvodníky. Řekli tedy Pilátovi: „*Ten podvodník ještě zaživa prohlásil: „po třech dnech vstanu z mrtvých.“ Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: „Vstal z mrtvých.“ Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.“ Pilát jim odpověděl: „Tady máte stráž. Jděte a zajistěte hrob, jak uznáte za dobré.“ Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.¹* ¶

¹Mt 27,63-66.

6. čtení

Postavili stráž ke hrobu. Otřásla se země, Pán vstal. Kolem hrobu se udály takové zázraky, že i vojáci, kteří přišli jako strážníci, by se stali svědky, kdyby jen chtěli pravdivě zvěstovat. Avšak ona hamižnost, která uchvátila Kristova učedníka, uchvátila i strážce hrobu. Dáme vám peníze, a řekněte, že když jste spali, přišli jeho učedníci a odnesli ho.¹ Vskutku selhaly utajené záměry. Co jsi to řekla, ó nešťastná chytrosti? Což jsi zcela neopustila světlo Božího úradku a neponořila se do hlubin lstivosti, že říkáš: „Říkejte: *V noci přišli jeho učedníci a ukradli ho, zatímco my jsme spali.*“² Přivoláváš spící svědky? Vskutku ty sama jsi usnula, jestliže jsi selhala při zkoumání takové věci. ¶

¹Srov. Mt 28,12-13. ²Mt 28,13.

7. čtení

Z listu Židům

(Žid 9,11-22)

Kristus přišel jako velekněz budoucích hodnot; prošel stánkem větším a dokonalejším, který není udělán lidskýma rukama, to je: nenáleží k tomuto stvořenému světu, a vešel jednou provždy do svatyně, ne s krví kozlů a telat, ale se svou vlastní krví, a tím nám získal věčné vykoupění. Jestliže už samo pokropení krví kozlů, býků a popel z jalovice posvěcuje ty, kteří jsou nečistí, k čistotě těla, čím spíše krev Krista, který skrze věčného Ducha sám sebe přinesl Bohu jako oběť bez poskvrny, očistí naše svědomí od mrtvých skutků, abychom mohli sloužit Bohu živému. ¶

8. čtení

A proto on je prostředníkem nové smlouvy. Svou smrtí dal zadosti- učinění za hříchy spáchané v době, kdy ještě platila dřívější smlouva. Tím se povolaným dostává splnění slibu o věčném dědictví. Aby totiž vstoupila v platnost závěť, musí být napřed prokázána smrt toho, kdo tu závěť udělal. Ta závěť je přece platná až po jeho smrti; dokud on žije, nemá jeho závěť právní účinnost. Proto ani první smlouva nebyla uzavřena bez krve. ¶

9. čtení

Neboť když Mojžíš ohlásil celému shromáždění všechna nařízení Zákona, vzal yzop se šarlatovou vlnou a pokropil jak knihu samu, tak všechen lid krví telat a kozlů smíchanou s vodou a řekl: „*Toto je krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Bůh.*“¹ Podobně pokropil krví i stánek a všechno bohoslužebné nářadí. A skoro všechno – jak Zákon nařizuje – se očišťuje krví a bez prolití krve není odpuštění. ¶

¹Ex 24,8.

ŘADA C

podle Liturgie hodin

ZELENÝ ČTVRTEK

4. čtení

Z Listu Židům

(4, 14 – 5, 10)

Máme vynikajícího velekněze, který prošel až do nejvyššího nebe: je to Ježíš, Boží Syn. Proto se pevně držíme svého vyznání. Náš velekněz není takový, že by nebyl schopen mít soucit s námi, slabými. Naopak! Vždyť on sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, ale nikdy se nedopustil hříchu. Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci. ¶

5. čtení

Každý velekněz je brán z lidu a bývá ustanoven pro lid v jeho záležitostech u Boha, aby podával dary a oběti za hříchy. Protože sám je stejně podroben slabosti, je schopen cítit s chybujícími a bloudícími. A proto musel podávat oběti za hřích sám za sebe jako za ostatní lidi.

Nikdo si však nemůže tu důstojnost vzít sám, nýbrž musí být povolán od Boha jako Áron. Tak si ani Kristus nepřisvojil slávu velekněžství sám, ale dal mu ji ten, který mu řekl:

„Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil;“¹

jak říká i na jiném místě:

„Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchizedechova.“²

¹Žl 2,7. ²Žl 109,4.

6. čtení

V době, kdy jako člověk žil na zemi, přednesl s naléhavým voláním a se slzami vroucí modlitby k tomu, který měl moc ho od smrti vysvobodit, a byl vyslyšen pro svou úctu k Bohu. Ačkoli to byl Syn Boží, naučil se svým utrpením poslušnosti. Když tak dokonal své dílo, stal se příčinou věčné spásy pro všechny, kteří ho poslouchají. Byl od Boha prohlášen veleknězem podle řádu Melchizedechova. ¶

7. čtení

(č. 65-71, SCh 123, str. 95-101)

Z velikonoční homilie biskupa Melitona ze Sard

Proroci předpověděli mnoho o velikonočním tajemství, kterým je Kristus. *Jemu buď sláva na věčné věky. Amen.*¹ Přišel z nebe na zem kvůli trpícímu člověku. Toho si oblékl v panenském lůně a jako člověk přišel na svět. Skrze tělo podrobené utrpení na sebe vzal utrpení trpícího člověka a tělesná utrpení zničil. A duchem, který nemohl zemřít, usmrtil vražednou smrt.

Byl přiveden jako beránek a zabit jako ovce.² Vysvobodil nás z poddanství světa jako z Egypta a zachránil nás z ďábelského otroctví jako z ruky faraónovy. Pečetí vlastního Ducha označil naše duše³ a pečetí své krve údy našeho těla. ¶

¹Žid 13,21. ²Srov Iz 53,7. ³Srov Ef 1,13.

8. čtení

Kristus je ten, který zahanbil smrt a ďábla zanechal v nářku jako Mojžíš faraóna. On je ten, který zasadil ránu nepravosti a nespravedlnost odsoudil k neplodnosti tak jako Mojžíš Egypt.

Kristus je ten, který nás vyrval z otroctví ke svobodě i z temnoty ke světlu, ze smrti k životu, z tyranie k věčnému království. Učinil z nás nové kněžstvo a lid vyvolený¹ navěky. Kristus je velikonoční Beránek naší spásy.

Kristus je ten, který v mnohých mnoho vytrpěl: v Ábelovi byl zavražděn, v Izákovi mu byly svázány nohy, v Jakobovi musel pobývat v cizině, v Josefovi byl prodán, v Mojžíšovi jako dítě odložen, v beránkovi zabit, v Davidovi pronásledován, v prorocích zneuctěn. ¶

¹Srov. 1 Petr 2,9.

9. čtení

Kristus je ten, který se v Panně stal člověkem, který byl pověšen na dřevo a pohřben do země, který vstal z mrtvých a vystoupil do výšin nebes. Kristus je ten nový beránek, který neotevřel ústa,¹ ten beránek zabitý, narozený z Marie, krásné ovečky. On je ten, který byl vyhnán ze

stáda a vlečen na porážku, který byl večer obětován a v noci pohřben; ten, kterému nebyly na dřevě zlámány kosti² a pod zemí se nerozpadl v prach;³ ten, který vstal z mrtvých a vzkřísil člověka z nejhlubšího hrobu. ¶

¹Srov. Iz 53,7. ²Srov. Ex 12,46. ³Srov Sk 2,31.

VELKÝ PÁTEK

4. čtení

Z listu Židům

(9, 11-28)

Kristus přišel jako velekněz budoucích hodnot; prošel stánkem větším a dokonalejším, který není udělán lidskýma rukama, to je: nenáleží k tomuto stvořenému světu, a vešel jednou provždy do svatyně, ne s krví kozlů a telat, ale se svou vlastní krví, a tím nám získal věčné vykoupění. Jestliže už samo pokropení krví kozlů, býků a popel z jalovice posvěcuje ty, kteří jsou nečistí, k čistotě těla, čím spíše krev Krista, který skrze věčného Ducha sám sebe přinesl Bohu jako oběť bez poskvrny, očistí naše svědomí od mrtvých skutků, abychom mohli sloužit Bohu živému. ¶

5. čtení

A proto on je prostředníkem nové smlouvy. Svou smrtí dal zadostiučinění za hříchy spáchané v době, kdy ještě platila dřívější smlouva. Tím se povolaným dostává splnění slibu o věčném dědictví. Aby totiž vstoupila v platnost závěť, musí být napřed prokázána smrt toho, kdo tu závěť udělal. Ta závěť je přece platná až po jeho smrti; dokud on žije, nemá jeho závěť právní účinnost. Proto ani první smlouva nebyla uzavřena bez krve. Neboť když Mojžíš ohlásil celému shromáždění všechna nařízení Zákona, vzal yzop se šarlatovou vlnou a pokropil jak knihu samu, tak všechno lid krví telat a kozlů smíchanou s vodou a řekl: „*Toto je krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Bůh.*“¹ Podobně pokropil krví i stánek a všechno bohoslužebné nářadí. A skoro všechno – jak Zákon nařizuje – se očisťuje krví a bez prolití krve není odpuštění. ¶

¹Ex 24,8

6. čtení

Takhle se tedy muselo očišťovat to, co nebeskou svatyní jen připomínalo, ale nebeská svatyně sama vyžaduje obětí vzácnějších, než jsou tyto. Neboť Kristus nevešel do svatyně, zbudované lidskýma rukama, která je jenom napodobeninou té pravé, ale do samého nebe, aby se teď staral o naše záležitosti u Boha. A není třeba, aby víckrát obětoval sám sebe, jako velekněz vchází do velesvatyně rok co rok s cizí krví, jinak by byl musel trpět už mnohokrát od stvoření světa. Ale zjevil se teď, na konci věků jednou provždy, aby svou obětí odstranil hříchy. A jako je lidem určeno, že musí jednou umřít, a pak nastane soud, podobně je tomu i u Krista: když byl jednou podán v oběť, aby na sebe vzal hříchy celého množství lidí, objeví se podruhé – ne už pro hříchy – ale aby přinesl spásu těm, kteří na něho čekají. ¶

7. čtení

(*Cat. 3, 13-19: SCh 50, 158-162; lat. 174-177*)

Z katechezí svatého biskupa Jana Zlatoústého

Chceš poznat moc Kristovy krve? Pak se vraťme k jejímu předobrazu, k dávným příběhům, jak se odehrály v Egyptě. Zabijte, říká Mojžíš, beránka, na němž není vady, a jeho krví pomažte dveře.¹ Co to znamená? Že krev zvířete je schopna spasit rozumného člověka? Zajisté, říká, ale nikoli proto, že je to krev, nýbrž proto, že je předobrazem krve Páně. Jestliže ďábel nyní uvidí nikoli krev předobrazu rozetřenou po dveřích, nýbrž krev pravdy nanesenou ústy věrných na dveře chrámu, v němž spočívá Kristus, což se tím spíše nestáhne zpět? ¶

¹*Srov. Ex 12,5-7.*

8. čtení

Chceš poznat moc této krve i z jiné strany? Pohleď, odkud zpočátku vytékala a z jakého pramene vytryskla: z výšin kříže, z boku Páně. Jak je psáno, když Kristus zemřel a byl ještě na kříži, přistoupil voják, probodl kopím bok a nato vytekla voda a krev. První byla symbolem křtu, druhá svatých tajemství eucharistie. Onen voják tedy probodl bok, prorazil stěnu svatého chrámu a já jsem našel poklad a získal bohatství. Tak tomu bylo i s Beránkem: Židé ho zabili a mně ta oběť přinesla spásu.

*Z boku vytekla voda a krev.*¹ Toto tajemství nesmíš, můj milý, přejít jen tak beze všeho. Mám ještě dále co mluvit o tajemstvích: řekl jsem, že ona krev a voda jsou symboly křtu a svatých tajemství. Z nich obou se zrodila církev *v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem svatým,*² to jest skrze křest a svatá tajemství. A symboly křtu a svatých tajemství vycházejí z boku. Ze svého boku tedy Kristus vytvořil církev, jako vytvořil z Adamova boku Evu. ¶

¹Jan 19,34. ²Tit 3,5.

9. čtení

Proto i Mojžíš, když hovoří o prvním člověku, říká: *Kost z mých kostí a tělo z mého těla;*¹ tím nám naznačuje bok Páně. Vždyť jako vzal kdysi Bůh z boku a vytvořil ženu, tak nám dal krev a vodu ze svého boku a vytvořil církev. A jako tenkrát vzal z boku, když Adam spal a nevěděl o sobě, obdobně i nyní dal krev a vodu až po své smrti.

Viděli jste, jakým způsobem se Kristus zasnoubil se svou nevěstou? Viděli jste, jakým pokrmem nás všechny živí? Týž pokrm nás utváří i živí. A jako krmí žena toho, koho porodila, vlastní krví a mlékem, tak i Kristus neustále živí svou krví ty, jimž dal život. ¶

¹Gn 2,23.

BÍLÁ SOBOTA

4. čtení

Z listu Židům

(4, 1-13)

Přislíbení, že je možno vejít na místo Božího odpočinku, trvá dále. Proto se bojme, aby snad někdo z nás nemyslel, že se tam nemůže dostat. Ta radostná zvěst platí totiž stejně nám jako Izraelitům na poušti. Jenomže jim nic nepomohlo, že to slyšeli; pouze to vyslechli, ale scházela jim přítom víra. Na to místo odpočinku totiž vejdemo, jen když věříme, jak to Bůh řekl: „*A tak jsem ve svém hněvu přísahal: Nevejdou na místo, kde by si u mě mohli odpočinout.*“ ¶

¹Žl 94,11.

5. čtení

Je to ono odpočinutí po stvoření světa, když Bůh svoje dílo dokončil. V tom smyslu se kdesi říká o sedmém dnu: „*Odpočinul Bůh sedmého dne ode všech svých prací*“;¹ tady však čteme: „*Nevejdou na místo, kde by si u mě mohli odpočinout.*“² Zůstává tedy možnost, že tam někteří vejdou, ale ti, kterým už dříve ta radostná zvěst platila, tam nevešli, protože byli neposlušní. A právě proto Bůh zase znova stanoví jakýsi „den“: „*Dnes*“ – říká to ústy Davida po dlouhé době, jak už bylo dříve řečeno –

*„až uslyšíte dnes jeho hlas,
nezatvrzujte svoje srdce!“³*

Kdyby je byl totiž Jozue uvedl na to místo odpočinku, nemluvil by Bůh o jiném, pozdějším dnu. Zůstává proto v platnosti onen sváteční odpočinek, vyhrazený Božímu lidu; neboť kdo vejde na místo jeho odpočinku, ten si také odpočine od svých prací, jako Bůh si odpočal od svých.

¹Gn 2,2 ²Žl 93,11 ³Žl 94,8.

6. čtení

Pospěšme si tedy, abychom vešli na to místo odpočinku; ať nikdo nepodlehne takovému příkladu neposlušnosti. Boží slovo je plné života a síly, ostřejší než každý dvojsečný meč: proniká až k rozdělení duše a ducha, kloubů a morku, a pronáší soud i nad nejnepříjemnějšími lidskými myšlenkami a hnutími. Není tvora, který by se před Bohem mohl ukrýt, před jeho očima je všechno nahé a odkryté a jemu se budeme zodpovídat.

7. čtení

(PG 43, str. 439.451.462-463)

Ze starobylé homilie na Velkou a svatou sobotu

Co se to děje? Na zemi je dnes veliké ticho. Veliké ticho a samota. Veliké ticho, protože Král spí. Země se zděsila a zmlkla,¹ protože vtělený Bůh usnul a vyburcoval ty, kteří od věků spali. Vtělený Bůh zemřel a otrásl říší mrtvých.

Jistě jde hledat praotce lidstva jako ztracenou ovci.² Jistě chce navštívit ty, kdo se nacházejí v naprostých temnotách a ve stínu smrti;³ jistě přichází vysvobodit z bolestí uvězněného Adama spolu s uvězněnou Evou, jako Bůh i Evin syn.⁴

Pán k nim vešel vyzbrojen vítězným křížem. Jakmile ho praotec Adam uviděl, v úžasu se bil v prsa a na všechny volal: „Můj Pán ať je se všemi!“ A Kristus Adamovi odpovídá: „I s tebou.“ Chápe ho za ruku a burcuje ho slovy: „*Probud' se, spáči, vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvítí.*“⁵ ¶

¹Žl 75,9. ²Srov. Lk 15,3 a násl. ³Srov Lk 1,79. ⁴Srov Gn 3,15. ⁵Ef 5,14.

8. čtení

Já jsem tvůj Bůh a pro tebe jsem se stal tvým synem; pro tebe a pro ty, kteří se mají z tebe narodit nyní říkám a s veškerou mocí poručím těm, kdo byli v poutech: Vyjděte ven. A těm, kdo byli v temnotě: Mějte světlo. A spícím: Vstaňte.

Přikazuji ti: Probud' se, spáči, přece jsem tě neučinil proto, abys prodléval spoutaný v podsvětí. Vstaň z mrtvých, neboť já jsem život těch, kdo zemřeli. Vstaň, dílo mých rukou, vstaň můj obraze učiněný k mé podobě.¹ Vstaň a vyjděme odtud. Neboť tys ve mně a já v tobě,² jsme přece jedna nedílná osoba.

Pro tebe jsem se stal já, tvůj Bůh, tvým synem. Pro tebe jsem já, Pán, přijal tvou podobu služebníka. Pro tebe jsem já, který jsem na nebi, přišel na zem a do podsvětí. Pro tebe, člověče, jsem byl jako člověk, bez pomoci, odložený mezi mrtvé.³ Pro tebe, který jsi vyšel ze zahrady,⁴ jsem byl ze zahrady vydán Židům⁵ a v zahradě ukřižován.⁶ ¶

¹Srov. Gn 1,27. ²Srov. Jan 17,21.23 ³Srov. Žl 87,5-6. ⁴Srov. Gn 3,23.

⁵Srov. Jan 18,1 a násl. ⁶Srov. Jan 19,41.

9. čtení

Pohled' na můj poplivaný obličej, to jsem snesl pro tebe, abych v tobě obnovil dřívější dech.¹ Pohled' na mé zpolíčkované tváře; to jsem snesl, abych tvou porušenou podobu obnovil opět k svému obrazu.

Pohled' na má zbičovaná záda; to jsem snesl, abych odstranil břemeno hříchů tížící tvá ramena. Pohled' na mé ruce šťastně přibité ke kmeni kříže; to pro tebe, jenžs kdysi nešťastně vztáhl svou ruku ke kmeni v ráji.

Usnul jsem na kříži a kopí proklálo můj bok. To pro tebe, který jsi usnul v ráji a nechal vyvést ze svého boku Evu. Můj bok vyléčil ránu ve tvém boku. Můj spánek tě vyvede ze spánku podsvětí. Mé kopí zadrželo kopí namířené proti tobě.

Vstaň, vyjděme odtud! Nepřítel tě vyvedl z rajske země; já už tě neusadím do ráje, ale na nebeský trůn. On tě zahnal od stromu života, který byl předobrazem; avšak já jsem sám život, a hle, jsem s tebou spojen. Určil jsem cheruby, aby tě opatrovali jako služebníci a přikazují jim, aby tě měli v takové úctě, jaká přináleží Bohu.

Trůn s cheruby je uchystán, nosiči jsou pohotově a připraveni, svatební komnata je vystrojena a jídla přichystána. Věčné stánky a příbytky jsou vyzdobeny, poklady věčných statků otevřeny a nebeské království je připraveno už od věků. ¶

¹*Srov. Gn 2,7.*

ŘADA D

podle lekcionáře J.-P. Boucheta OP

ZELENÝ ČTVRTEK

4. čtení

(Smyřňanům 1,1)

Z listů svatého biskupa a mučedníka Ignáce Antiochijského

Oslavuji Ježíše Krista Boha, který vám dal takovou moudrost; poznal jsem totiž, že setrváváte v pevné víře, že jste jakoby tělem i duchem přibiti na kříži Pána Ježíše Krista a upevnění v lásce krví Kristovou, naplnění vírou v našeho Pána, který skutečně je podle těla z rodu Davida a Boží Syn z vůle a moci Boží, který se skutečně narodil z panny, od Jana byl pokřtěn, aby naplnil všechnu spravedlnost. Za vlády Poncia Piláta a tetrarchy Heroda byl skutečně za nás přibit, a plodem tohoto Bohem pozeňnaného utrpení jsme my. Tak chtěl svým zmrtvýchvstáním na věky vztyčit znamení pro své svaté a věrné, ať ze židů nebo pohanů, v jednom těle své církve. To všechno totiž vytrpěl pro nás, abychom byli spaseni; a trpěl skutečně, jako skutečně i sám sebe vzkřísil.

5. čtení

(Filadelfanům 4; 7,2)

Dbejte tedy, abyste slavili jednu eucharistii, neboť jedno je tělo našeho Pána Ježíše Krista a jeden je kalich sjednocení v jeho krvi; a jeden je oltář, tak jako je jeden biskup spolu s kněžstvem a jáhny, svými spolumužebníky. Takže cokoli konáte, konejte podle Boha.

Bratři moji, mé srdce je láskou k vám zjihlé a bdí nad vámi s největší radostí. Nejsem to však já, ale Ježíš Kristus...

Utíkám se k evangeliu, stejně jako k tělu Kristovu a k apoštolům, stejně jako k presbyteriu církve. Milujme také proroky, neboť i oni hlásali evangelium; doufali v Kristu a čekali jej, vírou v něho byli spaseni, byli s ním sjednoceni, svatí a láskyhodní, a tak si zasloužili obdržet Kristovo svědectví a mít účast na evangeliu, které je naší společnou nadějí.

Shromažďujte se s nerozděleným srdcem. Milujte jednotu, prchejte před rozdělením. Napodobujte Ježíše Krista, jako on je podobou svého Otce. Kde je rozdělení a hněv, tam Bůh nepřebývá. Vyzývám vás, abyste nic nedělali v duchu rozepří, ale podle Kristova učení. Slyšel jsem, že někteří říkali: „Co nenaleznu v archivech, tomu nevěřím ani v evangeliu“. Pro mě mým archivem je Kristus, jeho kříž, smrt a vzkříšení a víra, která od něho pochází. V tomto doufám být ospravedlněn, skrze vaše modlitby. ¶

6. čtení

(Římanům 6,1-3; 7,1; 7,3)

Žádné slasti světa ani žádné pozemské království by mi nebyly k ničemu. Zemřít pro Ježíše Krista je pro mě lepší než kralovat nade všemi končinami země. Hledám toho, který pro nás zemřel, toužím po tom, který pro nás vstal z mrtvých. A chvíle mého zrození už nadchází. Promiňte, bratři, ale nestůjte v cestě mému životu a nepřejte si mou smrt. Když chci být Boží, nedávejte mě světu a nesvádějte mě hmotou. Nechte mě dojít čistého světla; až tam dojdu, bude ze mě pravý člověk. Dovolte mi, abych byl v utrpení následovníkem svého Boha. Každý, kdo ho v sobě má, musí vědět, co chci, a musí mít se mnou soucit, protože ví, co mě souží.

Vládce tohoto věku se mě hodlá zmocnit a zničit mé smýšlení obrácené k Bohu... Má touha je ukřižována a žádný oheň pozemské žádosti už ve mně neplane, to spíš je ve mně živá, mluvící voda, která mi uvnitř říká: „Vzhůru k Otci!“ Nekochám se pomíjejícím pokrmem ani radovánkami tohoto života, chci chléb Boží, to jest tělo Ježíše Krista, ze semene Davidova, a za nápoj chci jeho krev, to jest lásku nepomíjející. ¶

7. čtení

(traktát na evangelium sv. Lukáše, PL 15, str. 1817-18)

Kázání svatého biskupa Ambrože Milánského

Otče, chceš-li, odejmi ode mě tento kalich.¹ Nevidím důvod, kterým bych omluvil tato Kristova slova, ale ještě více obdivuji jeho něhu a velikost. Dobrodiní, které mi prokazuje Pánovo utrpení, by bylo menší, kdyby se nedotýkalo mých citů. Pro mne se tedy zarmoutil, nemaje sám žádný důvod k zármutku. Ponechal stranou blaženost svého věčného

božství, aby se nechal zasáhnout otupělostí mé slabosti. Vzal na sebe můj zármutek, aby mi dal svoji radost; v mých stopách sestoupil až k smrtelné úzkosti, abych já byl v jeho stopách povolán k životu. Neváhám tedy mluvit o zármutku když kážu kříž. To proto, že Kristus na sebe svým vtělením nechal jenom zdání těla, ale skutečnost. Musel tedy na sebe vzít i bolest, aby mohl zvítězit nad zármutkem a nejen jej potlačit. Vždyť není chválen za odvahu ten, který snášel jen otupělost smutku, ale nepoznal rány. *Muž bolesti, znalý utrpení,*² chtěl nás poučit. Zatímco Josefův příběh nás naučil nebát se vězení, v Kristu se učíme vítězit nad smrtí, ba dokonce přemoci úzkost z přicházející smrti. Jak bychom tě, Pane Ježíši, mohli napodobovat, kdybychom tě nenásledovali ve tvém lidství, kdybychom nevěřili, že jsi zemřel, kdybychom neviděli tvé rány? Jak by učedníci uvěřili, že jdeš na smrt, kdyby neviděli úzkost umírajícího? ¶

¹Lk 22,42. ²Iz 53,3.

8. čtení

Učedníci spí a nevědí o bolesti, kterou kvůli nim Kristus podstupuje. Jak čteme: Vzal na sebe naše hříchy, trpěl za nás.¹ Trpíš, Pane, ne kvůli svým ranám, ale kvůli mým; ne kvůli své smrti, ale kvůli mé slabosti. A my jsme se na tebe dívali jako na muže bolesti,² když jsi trpěl ne pro sebe, ale pro nás. Stal ses slabým kvůli mým hříchům, protože tuto slabost jsi nepřijal od Otce, ale vzal jsi ji na sebe místo mě. Bylo dobré, aby trest, který nám navrácí pokoj, padl na tebe a tvé rány aby zhojily naše zranění. Co je překvapujícího na tom, že trpěl za všechny ten, který plakal pro jednoho? Co je divného na tom, že před svým utrpením za všechny pocítil slabost ten, který plakal při vzkříšení Lazara?³ Tehdy slzy milující sestry pohnuly jeho srdce, nyní jej pohání hluboká touha. Stejně jako ve svém těle zničil náš hřích, tak i úzkost jeho duše zničila naši úzkost. ¶

¹Srov. Iz 53,12. ²Iz 53,3. ³Jan 11,35.

9. čtení

*Petr šel za ním zpovzdálí.*¹ Opravdu jen zdáli, jsa již tak blízko zapření, protože by jej nemohl zapřít, kdyby s ním byl úzce spojen. Možná bychom jej však měli spíše obdivovat, že neopustil Pána, ačkoli měl strach. Jeho pád není ničím neobvyklým, avšak jeho pokání pochází z víry. Petr zapírá na místě, kde je Kristus uvězněn a spoután. *Bylo chladno.*² Bylo chladno na místě, kde byl Ježíš zneuznán, kde nebyl nikdo, kdo by viděl světlo, kde byl popírán oheň jenž spaluje. Chladno bylo v srdcích, ne pro těla. Tak *i Petr se ohříval u ohně,*³ protože měl srdce prokřehlé.

Petrovo selhání je poučením pro spravedlivé, jeho klopytnutí je pro všechny skálou. Týž Petr zakolísal na moři,⁴ ale šel dále. Kolísající Petr je pevnější než všechna naše pevnost. Padnout bylo pro něj lepší, než pro mnohé jiné zůstat stát. Bylo pro něj lepší, aby padl, protože Kristus jej pozvedl. *Ježíš na něj pohlédl.*⁵ jak pláčou ti, na které Ježíš hledí! Pohlédni na nás, Pane Ježíši, abychom uměli plakat nad svým hříchem. Dej, ať napodobujeme Petra, který třikrát opakoval: „*Pane, ty víš, že tě miluji.*“⁶ Protože třikrát zapřel, třikrát vyznává. Zapřel v noci, vyznal Pána za denního světla. ¶

¹Lk 22,54. ²Srov. Jan 18,18. ³Jan 18,18. ⁴Srov. Mt 14,30. ⁵Lk 22,61-62.

⁶Jan 21,15-17.

VELKÝ PÁTEK

4. čtení

(L. II, str. 65-67)

Z Pseudo-Efréma Syrského

Dnes vyčnívá kříž a celé stvoření jásá. Kříž, cesta ztracených, naděje křesťanů, kázání apoštolů, bezpečí světa, základ církve, pramen žíznících. Dnes vyčnívá kříž a peklo je otřeseno. Ježíšovy ruce jsou přítlučeny hřeby a pouta, jež svazovala zemřelé, jsou rozvázána. Dnes se krev, jež stéká z kříže, dostává až do hrobů a dává vzkličít životu v podsvětí. Ježíš je veden svému umučení vstříc a s velkou mírností blahořečí svým bolestem. Je veden do vládní budovy k Pilátovu soudu, o šesté hodině je vysmíván, až do deváté hodiny snáší bolest způsobenou hřeby, poté

smrt ukončí jeho utrpení. O dvanácté hodině je sňat z kříže; řekli bychom: lev spící. Tehdy sestupuje do pekel, touže vidět spravedlivé, kteří odpočívají po své námaze. Přehlédne je, jako když král hledí na své vojsko, odpočívající v poledne. Řekne: „*Hle, přicházím.*“ A celé vojsko ihned povstane. ¶

5. čtení

Ale vraťme se k jeho utrpení. Na soudu Moudrost mlčí a Slovo nic neříká. Jeho nepřátelé jím pohrdají a ukřižují jej. A tu náhle svět je otřesen, den zmizí a obloha se zatemnila. Byl zahalen do směšného oděvu a ukřižován mezi zločinci. Ti, kterým dal den předtím své tělo za pokrm, přihlížejí jeho smrti zdaleka. Petr, první z apoštolů, utekl jako první. Ondřej také prchl a Jan, který spočíval na jeho boku, nezábránil vojákovu probodnout mu bok kopím. Sbor Dvanácti se rozprchl, neřekli ani slovo na obranu toho, který za ně položil svůj život. Není tu Lazar, kterému vrátil život, slepec neoplakává toho, jenž mu vrátil zrak, neběžel za ním kulhavý, který díky němu mohl znovu chodit. Jen jeden ze zločinců, ukřižovaných po jeho boku, jej vyzná a nazve jej svým králem, k pohoršení Židů. Ó lotře, raný květe dřeva kříže, prvotino golgotského stromu. ¶

6. čtení

Nyní jsou skrze kříž rozehnaný temnoty a pravda vychází najevo, jak říká apoštol: „*Starý svět pomínul, všechno tvořím nové.*“¹ Smrt je přemožena, peklo vydává své zajatce, člověk je svobodný, Pán vládne, stvoření se raduje. Kříž slaví vítězství a všechny národy, kmeny, lidé a jazyky se mu přichází klanět. V něm nacházíme naši radost spolu se svatým Pavlem, který volá: „*Ať je daleko ode mě, abych se chlubil něčím jiným než křížem našeho Pána Ježíše Krista.*“² Kříž osvěcuje svým světlem celý svět, zahání temnoty a shromažďuje národy ze západu, severu, z moře i z východu do jediné církve, ve jedné víře a jednom křtu v lásce. Kříž je středem světa, zakotveným na Kalvárii. Vyzbrojeni křížem, apoštolové jdou kázat a přivést k uctívání kříže celý svět, podrobující všechny nepřátelské mocnosti. Skrze kříž mučedníci odvážně vyznali

víru a nezalekli se zuřivosti svých tyranů. Kříž na sebe s nesmírnou radostí vzali mniši, kteří si zvolili dlít v samotě. Tento kříž se znovu objeví ve chvíli Kristova druhého příchodu: vzácné, živé, pravé a svaté žezlo velkého krále. Potom, jak pravil Pán, se *na nebi objeví znamení Syna člověka*.³ Uvidíme jej v doprovodu andělů, jak ozařuje zemi od jednoho konce na druhý, jasnější než slunce, ohlašující den Páně. ¶

¹Srov. 2 Kor 5,17. ²Ga 6,14. ³Mt 24,30.

7. čtení

(*In Domini corporis sepulturam, PG 98, str. 251-260*)

Kázání svatého Germana Konstantinopolského, biskupa

*Lid, který kráčel ve tmách temnotách, uviděl velké světlo. Obyvatelům temné země zazářilo světlo,*¹ světlo spásy. Poslav zraněného tyrana na smrt, vrací se z temnot na světlo, ze smrti k životu. Jedině Ježíšovo vítězství je spásou těch, kdo se vlastní vinou od něj vzdálili. Dřevo kříže nese toho, jenž stvořil svět. Je na něm přibit ten, kterého kdysi patriarcha viděl na vrcholu žebříku. Pro můj život trpí smrt, je přibit na kříž jako mrtvý, ten, který nese celý svět. Na dřevě vypustil duši ten, který vdechuje život zemřelým. Kříž pro něj není potupou, ale trofejí, jež svědčí o jeho úplném vítězství. Sedí na trůnu kříže jako spravedlivý soudce. ¶

¹Iz 9,1.

8. čtení

Trnová koruna na jeho hlavě potvrzuje jeho vítězství: *Budte dobré mysli! Já jsem přemohl svět*¹ a kníže tohoto světa, když jsem nesl hřích celého světa. Toto Kristovo vítězství přechází na celé lidstvo, jehož je prvotinou. I kameny volají, že kříž je triumfem; kameny Kalvárie, kde, podle staré tradice Otců, byl pohřben Adam, náš praotec. Tato tradice ukazuje, že Adam byl důvodem Pánova příchodu na svět, že celé tajemství Kristova ponížení jej mělo přivést zpět a spasit jej. Cílem toho všeho bylo vysvobození Adama a důvodem láska, kterou k němu má jeho stvořitel. ¶

¹Jan 16,33.

9. čtení

*Adame, kde jsi?*¹ Volá znovu Kristus z kříže. Přišel jsem, protože jsem tě hledal a abych tě našel, rozepjal jsem na kříži ruce. S rukama rozepjatýma se obracím k Otci a vzdávám díky, že jsem tě našel. Kéž bych je mohl vztáhnout i k tobě, abych tě objal. Nepřišel jsem soudit tvůj hřích, ale spasit tě pro moji lásku k lidem. Nepřišel jsem tě proklít za tvou neposlušnost, ale požehnat ti pro moji poslušnost. Přikryji tě svými křídly, v mém stínu najdeš útulek. Moje věrnost tě přikryje štítem kříže a nebudeš se bát nočních temnot,² protože poznáš den jenž nemá západu. Najdu tvůj život, ukrytý v temnotě a stínu smrti.³ Nespočinu, dokud, poníženy a sestoupiv až do pekel, nepřivedu tě do nebe. ¶

¹Srov. Gn 3,9. ²Žl 90,5. ³Srov. Lk 1,79.

BÍLÁ SOBOTA

4. čtení

(PG 43, str. 439-464)

Ze starobylé homilie na Velkou a svatou sobotu

Co se to děje? Na zemi je dnes veliké ticho. Veliké ticho a samota. Veliké ticho, protože Král spí. Země se zděsila a zmlkla,¹ protože vtělený Bůh usnul a vyburcoval ty, kteří od věků spali. Vtělený Bůh zemřel a otrásl říši mrtvých.

Jistě jde hledat praotce lidstva jako ztracenou ovci.² Jistě chce navštívit ty, kdo se nacházejí v naprostých temnotách a ve stínu smrti;³ jistě přichází vysvobodit z bolestí uvězněného Adama spolu s uvězněnou Evou, on, který je současně jejich Bůh i syn.⁴ Sestupme tedy s ním a vize smlouvu mezi Bohem a lidmi...

Nachází se tam Adam, první z praotců, a jakožto první stvořený je pohřben hlouběji než všichni odsouzení. Nachází se tam Ábel, první zemřelý, který je jako první spravedlivý pastýř předobrazem nespravedlivé vraždy Dobrého Pastýře Krista. Nachází se tam Noe, předobraz Krista, stavitele velké Boží archy, kterou je církev... Nachází se tam Abrahám, Kristův předek, který obětoval Bohu mečem obět života,

kteřá se přesto obešla bez meče a beze smrti. Přebývá tam v temnotách podsvětí Mojžíš, který kdysi přebýval v nebeském oblaku Boží archy. Nachází se tam Daniel v jámě pekelné, který byl kdys na zemi uvržen do jámy lvové.⁵ Nachází se tam Jeremiáš, v jámě plné bahna,⁶ jámě pekelné, smrtelného rozkladu. Nachází se tam Jonáš v nestvůře, schopné pohltit celý svět, to jest v pekle, jako znamení věčného Krista. A mezi proroky se najde jeden, který zvolá: „Z hlubin podsvětí slyš moji prosbu, vyslechni mé volání!“ A jiný: „Z hloubi volám k tobě, Pane, Pane vyslechni můj hlas.“⁷ A jiný: „Rozjasni nad námi svou tvář a budeme zachráněni!“⁸

¹Žl 75,9. ²Srov. Lk 15,3 a násl. ³Srov Lk 1,79. ⁴Srov Gn 3,15. ⁵Dan 14,31 a násl. ⁶Jer 38,6. ⁷Žl 129,1. ⁸Žl 79,4.

5. čtení

Protože Pán chtěl při svém příchodu sestoupit až do nejhlubších míst podsvětí, Adam, jako nejstarší z praotců, první stvořený ze všech lidí a první, jež se stal smrtelným, on, který byl držen v zajetí hlouběji než všichni ostatní, uslyšel jako první kroky Pána, jak přicházel vysvobodit zajatce. Poznal hlas toho, který procházel vězením, a obrátil se k ostatním, kteří byli spolu s ním spoutáni od počátku světa: „Slyším kroky někoho, kdo přichází k nám.“

Když ještě mluvil, Pán k nim vešel vyzbrojen vítězným křížem. Jakmile ho praotec Adam uviděl, v úžasu se bil v prsa a na všechny volal: „Můj Pán ať je se všemi!“ A Kristus Adamovi odpovídá: „I s tebou.“ Chápe ho za ruku a burcuje ho slovy: „*Probud' se, spáči, vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvítí.*“¹

Já jsem tvůj Bůh a pro tebe jsem se stal tvým synem; pro tebe a pro ty, kteří se mají z tebe narodit nyní říkám a s veškerou mocí poroučím těm, kdo byli v poutech: Vyjděte ven. A těm, kdo byli v temnotě: Mějte světlo. A spícím: Vstaňte.

Přikazuji ti: Probud' se, spáči, přece jsem tě neučinil proto, abys prodléval spoutaný v podsvětí. Vstaň z mrtvých, neboť já jsem život těch, kdo zemřeli. Vstaň, dílo mých rukou, vstaň můj obraze učiněný k mé

podobě.² Vstaň a vyjděme odtud. Neboť tys ve mně a já v tobě,³ jsme přece jedna nedílná osoba.

Pro tebe jsem se stal já, tvůj Bůh, tvým synem. Pro tebe jsem já, Pán, přijal tvou podobu služebníka. Pro tebe jsem já, který jsem na nebi, přišel na zem a do podsvětí. Pro tebe, člověče, jsem byl jako člověk, bez pomoci, odložený mezi mrtvé.⁴ Pro tebe, který jsi vyšel ze zahrady,⁵ jsem byl ze zahrady vydán Židům⁶ a v zahradě ukřižován.⁶ ¶

¹Ef 5,14 ²Srov. Gn 1,27. ³Srov. Jan 17,21.23 ⁴Srov. Žl 87,5-6. ⁵Srov. Gn 3,23.

⁶Srov. Jan 18,1 a násl. ⁷Srov. Jan 19,41.

6. čtení

Pohled' na můj poplivaný obličej, to jsem snesl pro tebe, abych v tobě obnovil dřívější dech.¹ Pohled' na mé zpolíčkované tváře; to jsem snesl, abych tvou porušenou podobu obnovil opět k svému obrazu.

Pohled' na má zbičovaná záda; to jsem snesl, abych odstranil břemeno hříchů tížící tvá ramena. Pohled' na mé ruce šťastně přibité ke kmeni kříže; to pro tebe, jenžs kdysi nešťastně vztáhl svou ruku ke kmeni v ráji.

Usnul jsem na kříži a kopí proklálo můj bok. To pro tebe, který jsi usnul v ráji a nechal vyvést ze svého boku Evu. Můj bok vyléčil ránu ve tvém boku. Můj spánek tě vyvede ze spánku podsvětí. Mé kopí zadrželo kopí namířené proti tobě.

Vstaň, vyjděme odtud! Nepřítel tě vyvedl z rajske země; já už tě neusadím do ráje, ale na nebeský trůn. On tě zahnal od stromu života, který byl předobrazem; avšak já jsem sám život, a hle, jsem s tebou spojen. Určil jsem cheruby, aby tě opatrovali jako služebníci a přikazují jim, aby tě měli v takové úctě, jaká přináleží Bohu.

Trůn s cheruby je uchystán, nosiči jsou pohotově a připraveni, svatební komnata je vystrojena a jídla přichystána. Věčné stánky a příbytky jsou vyzdobeny, poklady věčných statků otevřeny a nebeské království je připraveno už od věků. ¶

¹Srov. Gn 2,7.

7. čtení (Kázání na Bílou sobotu 3, 21-22, 24, 39; PG 93, str. 603-644)

Kázání sv. Jana Damascenského, kněze

Pojďme k ukřižovanému Kristu, mějme účast na jeho utrpení, abychom mohli mít účast i na jeho slávě. *Zemřeme hříchu, abychom žili pro spravedlnost.*¹ Kristus byl položen do nové hrobky, *odstraňme starý kvas, aby se z nás stalo nové těsto*² a aby v nás Kristus mohl spočinout. Kristus sestoupil do pekel, sestupme s ním do povznášejícího ponížení, abychom byli spolu s nám vzkříšeni, povýšeni, oslaveni, abychom navždycky viděli Boha a on nás. Vy, kteří jste z tohoto světa, buďte svobodní; vy, kteří jste omotáni pruhu plátna, vyjděte; zajatci, buďte propuštěni; slepí, pozdvihněte svůj zrak. Probuď se, spící Adame, vstaň z mrtvých, neboť zmrtvýchvstalý Kristus se přiblížil. Ten, který trůní nad cheruby, visí na kříži jako odsouzenec. On je životem lidí, v nějž neuvěřili bohovrazi, když jej viděli viset na dřevě. Ten, který svýma božskými rukama utvořil člověka, po celý den měl paže rozepjaté vstříc vzpurnému lidu, který kráčet po cestách nepravosti, aby pak odevzdal svého ducha do rukou Otce. Kopím je proboden bok toho, který z Adamova boku stvořil Evu; vytéká z něj voda a krev, nápoj nesmrtelnosti a křest znovuzrození. Slunce se zatmělo, protože se nemohlo dívat, jak je mučeno slunce spravedlnosti, a země se zatřásla, pokropená krví Páně a tak očištěná od modloslužby, plna radosti nad touto očišťou. ¶

¹Srov. 1 Petr 2,24. ²1 Kor 5,7.

8. čtení

Ten, který vdechl Adamovi dech života, aby z něj učinil živou duši, je uložen do hrobu, mrtev, bez života. Ten, který odsoudil člověka, aby se obrátil zpátky v prach, je započten mezi ty, na jejichž vzpomínku usedá prach. *Brány z bronzu jsou rozraženy, železné závory zlomeny vedví,*¹ *pradávné vjezdy se zvětšují,*² strážce podsvětí se chvěje. Ten, který je nezasažen hříchem, byl započten mezi mrtvé. Ten, který rozvázal Lazara, je sám ovinut pruhu plátna, aby osvobodil a zbavil řetězů člověka, mrtvého a spoutaného hříchem. Nyní král slávy sestupuje k tyranovi, *Pán, který je mocný je v boji,*³ jehož slunce vychází na východě a běží

zas až na opačný konec,⁴ který se těší jak běžec před závodem.⁵ Nyní se peklo stává nebem, podsvětí je naplněno sluncem, vzdalují se temnoty, jež naplňovaly strachem, slepí nacházejí zrak. Protože slunce, světlo vycházející z výsosti navštěvuje ty, kdo jsou ve tmě a v stínu smrti.⁶ ¶

¹Srov. Žl 106,16. ²Srov. Žl 23,7. ³Žl 23,8. ⁴Žl 18,7. ⁵Žl 18,6. ⁶Srov. Lk 1,78-79.

9. čtení

Slyšme, my kdo jsme neviděli, a věřme evangeliu *těch, kdo jsou zvěstovateli pokoje,*¹ protože se nám ukázala *mocná ruka a napřažená paže Boží.*² Budeme oslaveni, když budeme naslouchat a kontemplotvat Pánovu slávu v ponížení jako v zrcadle, vidět v jeho znetvořené tváři krásu, která předčí jakoukoli krásu. Ačkoli jej vidíme pověšeného na dřevě, *nemajícího krásu ani slávu,*³ umírajícího za všechny lidi, přesto je leskem Boží slávy. Dává svůj šat vojákům, kteří se o něj dělí, ale vzkříšen z mrtvých pošle ke všem národům své vyvolené učedníky a sám se stane křestním rouchem věřících, protože *vy všichni, kdo jste v Krista byli pokřtěni, v Krista jste se oblékli.*⁴ Především mějme lásku Ježíše Krista, *který nás miloval, i když jsme ještě byli Boží nepřátelé.*⁵ Tehdy znovu získáme starou upřímnost, budeme moci slavit Hospodinovu Paschu, a církve bude žít v pokoji. A my půjdeme rozzáření a se zapálenými svícemi vstříc vítězi nad smrtí, nesmrtelnému Ženichovi a budeme hledět tváří v tvář na Pánovu slávu a radovat se z jeho krásy. ¶

¹Srov. Iz 52,7. ²Srov. Dt 11,2 aj. ³Srov. Iz 53,2. ⁴Ga 3,27. ⁵Srov. Řím 5,8.

Ad usum internum

© Provincia Bohemiæ Ordinis Prædicatorum, Pragæ, 2012

Locuples composuit